

# СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ЦЕНЕ ЗА СРБИЈУ:  
 НА ГОДИНУ 24 ДИНАРА, НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИНАРА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИНАРА.  
 ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ НА БАЛКАНСКОМ ПОЛУОСТРВУ:  
 ЗА ГОДИНУ 30 ФРАНКА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФР.  
 ЗА АУСТРО-УГАРСКИЈУ:  
 НА ГОДИНУ 15 ФР. У БАНК, НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 Ф.  
 ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ПРЕДАЈЕ:  
 НА ГОДИНУ 36 ФРАНКА, НА ПО ГОДИНЕ 18 ФР., НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФР.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ  
 УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТОМ, СУБОТОМ И НЕДЕЉОМ  
 НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ  
 УРЕДНИШТВО ЈЕ И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЉИ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА  
 ОБЈАВЉИТЕЉ БЕИАН.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:  
 ПРВИ ПУТ 20 ДИНАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 10 ФР.  
 ЗА ПРИПОСЛАНО 50 ПАРА ДИНАРА ОД РЕДА.  
 Рукописи шаљу се уредништву, а претплата административном оделу.  
 СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ.  
 РЕКЛАМСКИ НЕ ПРИБАЉАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

## Народна банка с погледом на Бонтуов предлог.

II

Било је код нас једно време и то време за наш развитак, за полагање основе нашем већем економном животу врло важно, кад смо имали потребу капитал наш да увећамо те тим увећањем нашу радњу да раширимо, и нове капитале да створимо, а то је било оно време, пре него што ћемо решити израду наше железнице, и исплату нашег народног зајма. Онда је требало ставити питање о народној банци у први ред — најпре то решити, на тек после прећи на железничко питање — али и то другим начином него што нас Бонту жели да уреди. Ми смо могли тиме земљу учинити услуго за коју би нам и потомство било захвално — услуго која би се могла упоредити са жртвима нашим за народно ослобођење. Ми смо се одрекли тога задатка у оно време, ми смо уступили Бонту своју улогу и своју потребу. Што је требало ми да урадимо за нас, то он тражи да уради као паметан финансиста за себе, и он сад ступа ва видик у место народа, па тражи оснивање народне банке за себе, јер њему треба капитал за нас, и он као вешт финансијер тражи такав на наш ризик и на наше јемство. Цео састав статута носи на себи белеге његових финансијских операција, а он је рођени брат железничком уговору — само још суровији и за нас још важнији. Свуда само провирује берза, добит и опет добит и берза! Ко ће добит да плати то се берзанца не тиче. Чланови који се тичу издавања банких записа, и послова, који се банци допуштају, таке су природе, да је тешко појмити, како безобразност може ићи тако далеко — да Србији поднесе оваку понуду, и само наш железнички уговор може поднесене статуте правдати.

Да пропратимо мало ове чланове. Морамо их овде ставити од речи до речи, — јер они су језгра целих статута, и све друго поред њих губи значаја.

### Члан 4. гласи:

- „Операције које друштво има право да предузме ове су:
- а) Остварање зајма укућног или почастица за државу или округе било од стране самог друштва, било да оно учествује у томе с другим друштвима с правом да може ову операцију на друге пренети.
  - б) Позајмљивање општинама и другим политичким корпорацијама ако оне имају за то допуштење од владе.
  - в) Позајмљивање на заложну сигурност.
  - г) Есконтмирање меница.

- д) Примарање новаца у депозит на признанице.
- ђ) Издавање упутница на касе својих филијала и агенција.
- е) Куповина, издавање меница и осталих трговачких вредности и у опште све банкарске операције.
- ж) Подизање магацина за сенапе и издавање признаница (warrants) на сенапе.
- з) Операције за осигурање противу штете од пожара или при превозу, од туче, од несрећних случајева и операције за осигурање живота или осигурање друштва за ту цез.
- и) Зајмови на залог било непосредно друштвом или једним специјалним заводом.
- ј) Установљење предузећа индустријских трговачких и осталих, која носе на себи значај општег интереса с издавањем у тој цели акција и облигација, но с тим да их влада предходно одобри.
- к) Зајмови хипотекарни и издавање заложница било непосредно или од једне нарочито установљене хипотекарне банке.
- л) Установљење штедеоница, издавање облигација које представљају операције горе изложене а нарочито оне у параграфима а, и б, које не смеју прећи суме новаца којих је друштво постало поверилац остварењем једне од тих операција. Ове облигације којих номинална вредност не може бити мања од 100 франака могу бити исплаћене у одређеном року или средством вучења на срећу. Може се такођер употребити за ове облигације начин исплате са премијама. У сваком случају таблицу вучења мора влада предходно одобрити.

Кн. Српска повлашћена народна банка овлашћена је тако исто да купује и продаје ове облигације и да позајмљује на депозит истих.

### Чл. 7.

Друштво ће бити конституисано чим се тридесет хиљада удеоница упишу, и чим се изврши уплата прве четвртине.

На прву ову уплату изда ће се привремене признанице личне (nominatifs) или без имена (au porteur) по овде приложеном моделу.

### Чл. 44.

Кн. Српска повлашћена народна банка дужна је да промени у законити новац, при сваком потраживању код њене централне касе банкноте које је она издала; уверење о томе биће стављено у тексту банкнота.

### Чл. 45.

Управни одбор paziће се сразмера између кованог новца (lingots) и банкнота које су пуштене у саобраћај буде увек тако удешена, да би се могле потпуно испунити обавезе означене у чл. 44. Банкноте пуштене у саобраћај представљају вредност кованог новца као и трговачких вредности или финансијских папира који се налазе поред њих народне банке. Ковани новац не може никад бити мањи од већине банкноте пуштене у циркулацију. Вредност банкнота представљених вредностима у поређењу не сме никад превазићи 10 пута цеоу улаћеног капитала нити прећи преко 100 милијуна динара. За покривање (осигурање) банкнота народне српске банке имају служити:

- а. Менице есконтисане у смислу статута и ефекти.
- в. Обвезнице и купони државних земаљских и општинских зајмова, исплаћени или за исплату приспели.
- г. Менице па стране пијасе.
- д. Обвезнице кнежевине Србије.

### Чл. 46.

Банкноте кн. српске повлашћене народне банке уживају искључну повластицу у целој Србији да их сваки као и све јавне касе морају примати у пуној номиналној вредности за свако плаћање које би се имало учинити у законом земаљском новцу.

Члан 45. даје банци право, да може издати 10 пути толико банких записа, колики је улаћени капитал, а највећа мера (максимум) банких записа одређена је на 100 милиона. Банка треба дакле да има само 19 милиона улаћеног основног капитала па већ може издати максимум од 100 мил. банких записа.

Не треба дакле ни половина основног капитала, који је чланом 6. одређен на 25 мил., па је банка већ задобила право на издатак целе суме банких записа. Према том члану удешено је и само конституисање банке (види чл. 7) јер треба за то само 3,750,000 уложеног капитала. Ми разумемо да је лакше и мање ризично а са већом добићу скопично покривати банкне записе по чл. 45. него уписати и положити капитал у кованом новцу; особито кад погледимо, шта се тражи за покривање банких записа.

По чл. 46. сваки као и јавне касе, мора примити банкне записе у пуној номиналној вредности. Искуство новчаног обрта истакло је као непобитно правило, да рђав новац истискује увек добар новац из обрта. Банки запис у смислу народно-економног није новац; али чланом 46. српска држава даје том запису право новчано она признаје тим чланом силом закона банкин записе на новац — бар за себе — она тим чланом замењује новац банким записом. Наша новчана имаовина процењена је од стране данашње владе на 35 милиона динара и ако узмемо 1,500,000 душа онда припада на једног становника 23½ динара. Свакоме мора пасти на ум питање — шта ћемо радити са банким записима у износу од 100 милиона? кад бисмо пустили у обрт само 35 милиона у банким записима, та би сума потпуно подмирала нашу садашњу новчану потребу, и по искуству сав ковани новац из обрта изтисла и тај би се новац већином баци самој повратно. Најлакшим начином добиће банка ковани новац за покривање својих записа, ова ће нама за те наше златнике и дукате издати своје папирне крис,

а ми ћемо својој деци показивати српски златник као нешто необично — као што то бива у Аустрији — Италији и Русији.

Држава нас је сама чланом 46. законито натерала на ту метаморфозу — она нас је приморала да промену морамо сами да извршимо, она нас је законом принудила на наше новчано самоубиство. Кад би се пак цела сума од 100 милиона у обрт пустила, онда бисмо имали трипутата толико папирног новца, колико наш обрт захтева — и тада би смо то доживели, да би и динари постали ретки, а могли би се доживети и папирне динаре. Можда ће нам ко одговорити: то не може бити, јер је то противу статута, и било би незаконито. И у Аустро-Угарској није то било ни у статутима, ни у закону; више година стајали су предрани банкин записи у обрту, само да се обрт може одржати, што је после државу приморало, те је кроз много година записе од 10 новчића (дакле од 20 пара) држала у течају. А Аустро-Угарска није никад дошла у таку несоразмерцу својих банких записа, као што се нама предлаже — па и њена народна банка има друкчије статуте, него што је Бонту написао, и ми бисмо рекли, да и њени финансијери ипак нешто више знају од наших!

(Наставак се)

## У СРЕДИНИ УСТАЛИХ БОКЕЗА.

(НАСТАВАК)

Али она бечка вест да су усташи добили батерију топова из Црне Горе јесте глупа измишљотина. Бокези немају никаквих топова а и да имају шта би им вредили? — Него они рачунају на помоћ неких 300 (три стотине) Херцеговаца под Стојанком Ковачевићем и другима, доказујући тим, нема сумње да ће на глас пушке многи јунак прескочити и црногорску границу. За овај пар свега црногораца ако буде троје или четворо међу Кривошијама. Оје своје стране кнез Никола неоспорно жели да лојално испуни своје међународне обавезе, али у оваком једном случају ни његова власт не може да ставе на пут појединца да пређу преко брда и притеку у помоћ борећој се браћи. У осталом, кнез није досад учинио више за Кривошијама него што би најстрожији услови човечанства налазали. Он их је најпре лојално саветовао да се покоре царској заповести, па кад је видео да се неће на миру проћи, он није могао непримити жене и децу — устанка. Неколико Кривошијама већ су се користили овим гостопримством и еклинали нејак своју; док је, међутим, тешко замислити како Аустријска влада може нападати основе за негодовање у гостопримству овог рода. Кнежева одлука у овој ствари изгледа ми и политична, као што је извесно човечна, а може





повући за sobom и важније последице. Кривошијани ће донети метути све на своју одбрану својих старих слобода. Али ако би одавно дан кад би они увидели да се не могу даље опирати претезнијој сили, онда су се решили предати пламену своја огњишта и прећи листом у Црну Гору — где би имали населити од Турака напуштену по богату равнину Никшића. Аустријанцима ће тиме оставити један нов „Franz-Joseph's-land“ — састављен из пустоши леда и крица; а слободнијој земљи црногорској донети нове и верне браћоце и раднике.

Пошто су Кривошијани еретно истерали из своје средине све жандаре и војне чиновнике, одма реше да тим врлинама легла раскопају — како се бар не би имали на што вратити. Према томе куле и стражаре у Драгаљу, Црквици и другим местима буду разорене; али није истина: као што су званична пера јавила, да су Кривошијани и школске зграде рушили. Само у селу Унирци изгорело је једно здање у коме је пре две године била школа, а то је учињено зато, што су се Кривошијани бојали да са свог положаја, непослужа као закон непријатељу кад буде наступио, иначе у Драгаљу и свим другим местима школе стоје на свом месту. — Ја сам такође нашао да је и ова тврдња аустријских званичника, као да су Кривошијани прости савезници Херцеговаца, и да је циљ и предмет њиховог бунтовничког држања крађа и пљачка, сушта клевета. Душа ваља пре неколико дана — кад оно неко из Ковачевићеве чете сиђе у округ Херцеговски и диже стотину оваца са пет волова — нашао се да су и два Кривошијана ту умешана била. Али даљи поступак у овој ствари довољно показује поштење кривошијских устања. „Скупштина“ буде на мах сазвана од стране главару од Драгаља, на којој кривошијани са Уљанима, Леденичанима и Ораховчанима највећачињу заклетву један другом положи, да неће ни у чије добро дирати, већ једино своја стара права бранити. А, пре него се разиђу, изабери једно оделење људи које ће ухватити ону двојицу Кривошијана и унети их. — Ови то и учине и сад се исти учесници у оном иступу налазе у драгаљској тавници. Савршена дисциплина дакле, влада међу бољењим устаницима. — За случај борбе Кривошијани су већ изабрали себи „војводу“ и обвезали се, да ће се покоравати и млађима које он поставио буде. Међутим, није истина што је један дописник онако фантастично јавио као да се „велика црна застава са белом крстом“ вије над главами устања. За овај пар Кривошијани немисле толико о застави, али ако дође и до овог симбола рата, онда има само једна застава коју ће они развити, а та је: Цр-

ногорска — бео крст на кривом платну. За сад они просто чувају стражу у свом планинском граду. Ноћу, пак, кад ја ове редове и пишем, у овом горском куту, ево гласно одјекују јуначке песме дотичних стражара; док брдске ватре на околним косама сведоче непријатељу у долини: *да су гористаци будни и на свом месту!*—

(Свршаће се.)

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Синоћ се пронео глас по Београду, да се у Паризу догодио велики смак берзе (Крах), у ком је највише страдала наша дражајша Генерална Унија. Веле да су јој удеонице паде на 100 франака, 50 франака испод уплате; а нема ни десетак дана како су стојале скоро 3500 франака. Ако се тај глас обистини, онда је **Бонту на добром путу да буде банкрот**. Кад јуче то наговести смо писмо ни сами мислили, да смо пророк. Што тај глас доносимо у политичком прегледу то је зато, што би такви замашан суноврат у новчаном свету повукао за собом и неке замашне политичке последице, неке суноврате политичких Бонтуга.

Иначе се политички свет, особито у нашем сусеству, непрестано бави српским устанком у Боци и Херцеговини, а то ће трајати још подуго. Не могући ухватити ни једног устаника, аустријска полиција хвата путнике. Тако су пре неки дан ухватили у Трету попа-Пера Матановића на повратку му из Београда на Цетиње. Разуме се да ће га морати, као страног поданика, скоро пустити, ал бар се могу похвалити да су заробили једнога Црногорца. Н. сл. Преса јавља, да је Црна Гора обрекла да ће своју границу сасвим затворити од устанка. Уједно јадикнују, како се мухамедовци листом селе из Херцеговине, осим осталих невоља, поглавито због насилног утеривања порезе. У мостарском срезу продато је 150 кућа на добош. Па још се чуде, што народ устаје на оружје!

„Бечки Дневник“ јавља из Доброте, како се тамо пронео глас, да је Стојан Ковачевић око Требиња потукао ћесареву војску и да је погинуло 50 солдата. По „Унг-

Пошти“ има устанка: 500 под Давидовићем, 80 под Ковачевићем код Липника, а 300 у кривошијама. П. Лојду јављају, како је један виши руски официр ових дана отпутовао из Цетиња у Херцеговину. То је веле, неки „Метко Старјевић“, што је пре 4 године у Новом Саду затворен због „омладинске смутње“. Ноћу од суботе на недељу имао је аудијенцију код кнеза Николе која је трајала три часа.

— Силетски „Авеније“ јавља, да је већина херцеговачких жандара између Требиња и Гацка дезертовала, а ових дана је нестала сва одрасла мушка чељад из Билећа, Гацка, Зубаца, и Корјеница, те пристала уз чету Стојанову. Причају да ће устаници сваком ко није с њима упалити кућу. Мухамедовци су сви уз православне Србе, а католика је тако мало, да их нико и не зарезује. Кривошијани су досад по вољи прозали аустријски кордон и снабдели се из приморја за зиму. Веле да су на зимницу издали толико новаца, колико до сад никад нису имали. Од градиња Драгаља, што су га Аустријанци напустили, начинили су устаници свој магазин. Цетињска влада је одбила искање Аустрије, да јој се изда на Цетињу ухапшени Коконљ као хајдук. Црна Гора њега сматра као политичког гоњеника и не издаје га без потпуних доказа да је учинио просту кривцу. Ми смо у Београду много погоднији у таким приликама.

Од аустро-угарских делегација искање влада десет милијона форината ванредног трошка за војевање на Кривошијане и Херцеговце.

ПИСМА ЈЕДНОГ СТАРОГ ЛИБЕРАЛА

Треће писмо.

Вести, које ви, г. уредниче, довосите у своје листу из Лознице, изазивају у мени брижне мисли и успомене. Не зајдају ми толико бригу саме појаве по себи колико њихово симптоматичко значење.

Ми имамо у нашој земљи две окружне варошице, које се могу сматрати као наш земаљски политички барометар. Нигде у земљи не ћете пре опазити каква се струја креће, него у Лозници и у Гор. Милановцу. Ту шипајте, па ћете свагда на-

пизати дамар, који бије у Београду. Како чујете да се у Лозници или у Гор. Милановцу удара на општину, на кмета; да се пред скупштинске изборе отпочињу истраге, — знајте под сигурно да се нешто иза брега ваља; да се на Србију спушта црни облак реакције. Докле се друге вароши, као повећа и трома тела, теже покрећу, ова два окружна местанца прекрпе одмах као два лончића. На њиховој малој површини све се види као у огледалу.

Видим из вашег листа да у Лозници полиција, повиљући неке истраге, тражећи нека изјашњења смера на то да збаци кмета те да лакше протурју владиног кандидата на увражњено место скупштинарево. Тако је то и пређе бивало. Ја нећу да морим ваше читаоце причајући вам како се и после 1858 године најпре у тим варошицама развила борба између полиције и општине; како се она продужавала са више или мање енергије све до 1868 год. То би вам боље знали да испричају наши стари пријатељи Прота Игњат и Вуја Васић. Догађаје, који се извршише пре 7—8 година, памти добро и садашњи нараштај. Допустите ми да га подестим на изборе од 1874 године.

Покојни Јово Бошковић беше вредан и поуздан члан либералне странке. У целој земљи чувен, а у својој лозничкој општини јак и популаран, он беше угодан влади, јер је био у броју ових људи, који 1873 год. предуштереше Мариновићево министарство у Крагујевцу гласом неповерења. Но влада не имаћаше такмаца, кога би му могла на супрот ставити. Окружни начелник Милан Стоичевић, као човек не без добре воље али без довољне енергије да владу прелуджи, доби одсуство, и његов помоћник Мата Радовић понаместа замке, „чисте установности“ по Лозници. Мата није хтео да удари на Бошковића с фронта; он удари на општински одбор, у коме Бошковић беше члан од великог утицаја. Начелништво збаци цео општински одбор макар да по закону те власти не имаћаше. И кад овим и другим средствима избор Бошковића у Лозници би осујећен, јадрански срез прихвати Бошковића као свог кандидата. Да би се и то осујетило, нађе се неколико људи, који против Бошковића подигоше страшну тужбу велеиздаје. Бошковић би бачен у затвор, но у залуд: Јадар га изабра и *затворена* за свога посланика. Свет подрицава надвлада, Бошковић уђе у скупштину, али и физички и материјално подкован, јер докле га је у затвору брига подризала, на пољу се напачао на његову кућу, од чега су му деца у фрас падала, а резултат свему био је да влада није успела, а једна одлична патриотска породица била је мало по мало ковачно разорена.

ЛИСТАК

ЗМИЈА

ЈЕРМЕНСКА ОКАСКА О ВОСФОРУ (по руском). (Свршетак).

Глас је био с почетка тих и њежан а после је постајао громкији и звучнији. Тодора је слушала! Грудној се надимаху, а срце је силно кучало. Она се опила, занела том чаробном песмом, хтела би да иде, али не може. Она први пут слуша ту љубавну песму, али јој се чини да разуме свако слово у њој. О, како је то леп глас! колико у њему лежи тајне молбе, колико силног израза љубави, колико ли ватрених страсти? колико дубока, искрена и жарка мора да је љубав његова?

У срцу лепе царевне буктио је пламен. Она узме румену ружицу пољуби је неколико пута, те је баци доле лепом певачу. Захори се радостан усклик, као год кад гукне голуб кад нађе своју голубицу. Он је и опет обамро, те није ни осетио како му лагани таласи одгонише чунићу далеко од куле. Кад се

разбере баци још један поглед на кулу, али не виде никога више на балкону. Тодора је већ била отишла у своју собу.

Алеру је обасуо румену ружицу ватреним пољупцима. Срце му је пливало у рајским миливима. — Она ме љуби; она ме љуби! изговарао је он по неколико пута.

Њега се баш плаше тичало што му је љубав без наде; заборавао је он, да је син прогнаног кнеза, те да неће никада добити руке Ђери најсилнијег цара поносите Византије. Љубав његова није видела смење. Њега је питала, њега је заносила помисао, да га љуби најлепши женски створ на овоме беломе свету.

Пред саму зору заспи Алеру и спавао је до пред ноћ; кад се пробудио сунце је било на заласку, он брзо седне у свој чунић и поче полагао да плови високој кули; већ беше куцнуо онај часак, када је лепа царевна излазила на балкон. Но Алеру кад дохвати близу куле, виде код самих зидина њених још један чунић; он примети како се спустише слушкиње низ стенице и узеше котарицу из чуна те брзо као ерне попеше се опет горе, затворив смотрено за собом врата од

куле. Слушкиње унесе котарицу у собу цареве Ђери.

— Царевно, ово ти поклон од твога свемоћног оца! рекоше оне и спустише пред Тодору котарицу. — Открије је, рече Тодора.

Слушкиње су је послушале. У котарици међу свежим зеленим лишћем биле су смокве слатке и кусне, и она брзо спусти руку да узме смокву. Али на мах врисну љуто и трже своју белу руку из котарице. Понашане слушкиње гурну котарицу, а воће се просу по патосу.

— Ој царевно шта ти је казуј за Бога?

— Боли, страшно боли... ево убода овде, овде... Одгорио Тодора, и испружи своју десну руку. Тада видеше и слушкиње на руди белој но што је снег, мало црвенило, неприметну раницу, која је расла нагло.

Слушкиње у јаук и у врисак; окренуше се све и видеше међу воћем и лишћем зеленим малену црну змију.

— Змија! цикнуше сви дршћући гласом. И сенише се пророштва звездаревог; и царевна, кад виде змију паде у несвест. Слушкиња

једна прихвати је и положи на меку постељу, на свилу и кадиву. А неке између њих сиђоше низ стенице да јаве стражарима.

— Похитајте, само брзо похитајте викале су оне, дозовите лекаре, умире царевна!

И тек што то чуше стражари, ускоче у чамац и брзо као муња отплове царевним дџирима.

Алеру је непрестано био доле. Он је све видео, од чуда се чисто укочио, па најзад осмели се, приближи се кули и запита слушкињу шта се десило?

— Умире царевна, одговори ова, и не затворив за собом врата, узлети уз стенице.

— Алеру је остао сасвим поражен, но не за дуго. Он искочи на обалу устри и уз стенице. Нико му не заступи пута. Срце му је јако било у грудима и он отвори врата и уђе у собу царевне; чим виде смокве и змију и онесвешћену царевну, одмах је појмио све. Алеру, позна да је Тодора да умре, приђе лагано к њој, и притисну своје румене усне на њена мала слатка усташца као канда хоће слаткох, ватром свога пољупца да не да души да се раставе са божанским

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА



Докле је београдски Сула ову игру одиграо у Лозници, писао је један полицајни чиновник шмо, које је доцније пало у руке скуштини, да је учињено све што треба, да се у Гор. Милановићу осујети избор Павла Грковића, који је такође био међу онима, што су 1873 предусрели с неповерењем владу Маријовић — Чумићеву. Но Грковић би ипак изабран, али на сами дан избора (24 октобра 1874) увече у својој кући мучки убијен.

Треба ли вам, г. уреднице, коментара за овај трагични догађај? Ја молим још за један тренутак стрпљења, јер је ово врло интересантно епизода у историји наше „чисте уставности“. Не забравите да смо још све у години 1874. Таласи већ почињу да расту, скоро ће и сам кров почети да заплускују, на ће најпосле и преко крова да прејуре. Већ су се покренуле и веће вароши. У Пожаревцу се комеша. Тамо је народни кандидат Александар Николајевић, странан противник Маријовић-Чумићеве владе, човек одлучан, неустрашљив. Али — и он би бачен у мрачну кулу Пожаревачку, у којој је само по цркутању птица могао разликовати дан од ноћи. Шта се догодило? Какву је кривицу могао учинити овај први грађанин своје вароши? Чумић је објавио својим вернима, да је Николајевић похарао касу народну. У зајед су Пожаревчани протествовали и јемчили за њега; он је остао у својој тамници тридесет и један дан, а кад је истрага његовог невиност на светлост изнела, избори су већ свршени били!

У Јагодини се вршило ашњење у великом размеру. Тамо је наш Сула предузео сумарну процедуру. На неколико дана пре једног накнадног избора тамо је било поапшено око 20 грађана под разним изговорима но — без опасности за живот, јер како се избор свршио, они су одмах пуштени у слободу.

Као што је данашња влада узела на себе име владе „чисте уставности“, тако је она од 1873 године била себи поставила задатак да „подигне јаван морал“. Обавде су оне вршиле свој задатак с равним успехом и равним средствима. Какво је онда вршалање било по чиновништву, то задржавам себи да побележим други пут колико да се види, да ли је курјак с длаком и ћуд променио или није. За сад ћу вам показати како је влада „подизала јаван морал“. Било је раније забрањено да се по механама и кафанама држе женеке за поседују гостину, а пред изборе 1874 год. управник вароши у Београду заповеди члановима полиције да пуге у уши механицама и кафанијама, да ће се ова забрана укинути ако буду гласали за владиног кандидата. Министарство унутрашњих послова давало је необично многе дозволе за отварање механа и кафана. У Београду сваког ју-

тра могла се по која нова механа или кафана видети. Ми старији побожни људи бејасмо се већ поплашили да једног јутра и саборна црква не осване као механа прве класе, но Богу хвала овај страх прође без опасности, јер — метрополит не иде на гласање.

У једној малој печатаној историји нашега доба, која је мало примећена, нашао сам један веома занимљив податак о томе, како су конзервативне владе наше „подизале јаван морал.“ Рекох вам, г. уреднице, да су избори извршени 24. Октобра 1874 године, а у тој историји налазим забележено, да је министар унутрашњих дела Чумић од 3. Октобра до 3. Децембра те исте године дигао из тајнога фонда 2.910 дуката ћесарских, дакле за два месеца 3.000 мање 90 дуката — у време кад се извршио избор посланика и састала народна скуштина. Мора бити да је наш морални лекар био од оне врсте лекара, што зло злим лете, јаван морал корупцијом подижу! И изборе овако извршене брањаше онда ватрено садањи потпредседник виделовачког клуба, потпредседник виделовачке скуштине, обарајући сну кривицу на „ситну полицију.“ Још онда се видело да ће се ти сродни духови једног дана у једноме колу наћи.

Знате како је, у пркос свима својим напорима, прошла влада са овом скуштином. Министарства су се котрљала једно за другим. У општој забуни Чумић је подметнуо ногу Маријовићу, а Широћанаца покушавао је да је подметне Чумићу, но ни један од њих није могао места згрејати. Најпосле лопта се докотрља и до чича Дашле. Он распусти скуштину и нареди нове изборе, а они се изврше по стару арију. Изабрали посланик у Драгачеву Ранко Тајсић буде затворен и у Чачак одведен, а у Темнићу три бирача Милије Миловановића, који су се мало више изложили, морали су се криви од села до села, јер канетан беше издао заповест кметовима да их или похватају или побију. Било је суђено либералној влади да и њима и Ранку Тајсићу поврати слободу.

Ето како су били руковођени избори за време владе старих и младих конзервативаца, који су сад на себе огрули ћурак „Напредњака“. Не треба да заборавам споменути, да су у овим владама и онда као и сад играли важну улогу Стојан Новаковић и Чед. Мијатовић. Будите спремни на сваку реакцију.

Према оваким појавама конзервативне управе, ја са задовољством гледам на пролазак либералне странке. Нијем ли познато да је за вене управе при изборима нико затворен, а још мање да је ко хватан „било живи било мртви“ или да је већ погинуо Мени се чини да су избори најиспуније мерило за уставно расположење сваке владе. Ту се

показује њена права природа, њена ћуд, њена памет, као оно при картању што се показује прави карактер играча. Ви ћете, г. уреднице, бити опазили, да се при тој неурозводној, али за психологе веома поучној радњи, јављају врло интересантни призори: кавалер игра с достојанством, цимрија дрхће, убојица хоће да се бије, цандрљив се свађа а прљав краде или подмеће карте. Као год и играчи, тако и владе се све труде да добују игру, али свака на свој начин. Лако је оценити у коју категорију играча спадају прошле конзервативне владе, а избор од 13. Децембра у Београду извршен је, без сваке сумње, са подметнутим картама.

Будите на опрезу шта ће бити у Лозници. Тамо нема карата за подметање, на изгледа као да се спрема игра од 1874 године. Начелник је велики брашлет; ако му се да и најмањи миг из Београда, он је кадар да буде играч сваке врсте.

## ДОПИСИ

Враћа 29. Децемб. 1881.

„Видело“ је међер дошло у велико и страшно огорчење на овдашње чиновнике. Колико год је пута донело одавде некакове белешке, дописе и телеграме, свагда је то све наперило на оvd чиновнике. Они су му три у оку; они су му на сметњите не може да види овамо све како би жедело. То га много мути. С тога оно сад учестава и повећава своје нападе. Од пре их задевање по којом пошто, по којом белешком својом; а сад грме чак дописи и читаве ноте телеграфске. Па још по два фишека исура једним бројем! Бе аверим од Обоја Мујо!

Свој 152 број „Видело“ је највише посетило за надавање на оvd чиновнике. У томе броју оно износи допис, којим се прави као нека штатистика, колико којих чиновника којој партији припада; представља се да чиновници агитују за противну странку која данас није на влади; и, што је најкрупије, представља се да чиновници уносе растројство међу грађане. За овим дописом у истом броју износи и телеграм, у коме се изрично каже: „Слоге нема, јединство нестало а за братство се и не шта!“ Ове монументалне речи ми испушјаемо под наводним знацима и још подвличимо их, нека би се што боље видело да је то све потпуно својина „Виделова“.

Али ми смо се насмејали томе бесмисленом допису и телеграму. Та страшно пуцања само су ћорфиници. У звикују: растројство, неслога — а не наводе ни једног случаја, ни једног факта за то. Међутим, тај број „Видела“

добил смо овде на други дан Божића, превјече; а тада баш највише се бејасмо искупили у лепој предузетљивости и разговору; тада смо у највећим групама ишли у походе домовима и чиновничким и грађанским, као што доноси осећање слоге и пријатељства. Овај на све стране веома виђен факат у исти мах утеривао је у лаж тај бесмислени допис и телеграм.

Испред општег подсмеха за толики лажовљук губљаху се они који га писаше и телеграфисаше. Овај факат доста беше да покаже свету на виду: ко уноси растројство међу грађане, ко напада на слогу јединства и братства. А ми и задхнути осећањем слоге, јединства и братства, пријатно се забављасмо разговором о томе. Допис, на пример, ређајући колико чиновника из којих струки припадају којој партији, вели да у пошти један чиновник припада либералној партији. У пошти пак свега и има један чиновник. Шалљиване на то рекосе: кад у пошти један једини чиновник припада партији либералној, онда дописничкој партији припадају поштански коњи! У телеграму се опет хтело да представи да овде има некакав стран елемент „по језику“, па ређају се разна имена за поједине из тога „страног елемента“, и поред осталих ставља се име *Сотиралес*. Но тога имена овде нема ни у томе „страном“ ни у свима другим „елементима“ овде. Ми онда додасмо то име ономе који га је и излађу. Нека вам је сретно и дуговечно, о ваше сопствено име наш нови *Сотиралес*!

Ето дакле да ви унесите растројство међу грађане, да ви нападате на слогу, јединство и братство, тим истим вашим дописима и телеграмима. Ми то не чинимо никад и ничим. Ето ни ви, кад се напрежете да измишљате ваше дописе и телеграме, неможете да наведете ни један случај, ни један факат, да смо кад год допринели раздор и повредили слогу и јединство. Шта више, ми за љубав слоге и јединства прећутимо и оно што ви чините, а што доиста може наудити слози и јединству. На пример, кад вас три четири у дивној разданоности у ваванама вичете: *поцркали ти и ти*; кад поред оранице узвикујете: „ми смо народ а чиновници су наше слуге,“ — на то све ми смо са сажалењем обутаили. Зар овака недела ваша не вређају осећање слоге и јединства? Па још вама је и ово мало, него пишете лажљиве дописе и телеграме да ми уносимо растројство међу грађане. Као кувачица јаје подмећете нама ваша недела!

Но ваша разданоност иде још даље, прелази све границе. Вама није доста што подривате слогу и јединство међу овдашњим грађанством и чиновништвом, него продвљиво и бесомучно нападате

телом лепе царевне. Тај жарки, страсни пољубац, као да беше животворна сила, те открави смрзле завориће млађаног живота њеног. Алеру је на своју велику радост осетио како се полађано надимају њене груди. Зачу се тихи уздицај, и очарани младић осети на себи ватру њезиних очију — она га је нежно погледала. Но бледом лепом лицу њеном осу се руменило, црте њене изражавале су радост, а са њезиних малих усница једва је могла да прошапће:

— Зар си ти драги мој овде, са мном? О хвала ти што си дошо! ја сам те видела и сада могу спокојно да умрем. Пољуби ме животе мој; један тренутак у твом загрљају вреди колико и цео живот мој.

Он је пољуби и рекне:  
— Ти нећеш умрети, драга моја ја ћу да те спасем, ти ћеш још живети!

Он ухвати бону руку њену и поднесе је уснама својим.

— Шта радиш ти? Зашта га она.

— Хоћу да те спасем! одговори он.

Она је прозрела намеру његову и тргла своју руку.

— Не, не, викну она, за мене није никаква срећа ако се ја спасем твојим животом. Али јеј он силом ухвати руку и притисне је на усне своје.

Са највећом радошћу унисавао је у себе отровну крв; она му се чинила као слатки нектар.

Међутим је ушао у собу и цар, окружен својим дворским лекарима и осталом свитом госпоштином. Он се зачуди, па и разљути, када виде мушкињу у соби ћери своје. Лекар је марљиво испитивао руку царевне, и рекао, да је она спасена, благодарећи брзој помоћи младог рибара. И цар се ублажи те запита:

— Ко си ти младићу?

— Ја се зовем *Алеру*, а син сам јерменског кнеза.

И Алеру исприча цару сву своју историју. А кад сврши то, рече му цар:

— Тиси спасао моју ћер, а ја ћу ти за то обвезан бити велико,

кажи шта желни! дајем ти реч царску, да ћу сваку жељу твоју испунити.

— О, царе господине, ја те једно само молим, да опростиш мени и твојој ћери, што се ватрено загрисмо и пољубисмо. Ја морам да умрем од отрова, од кога спасох ћер твоју.

Тада Тодора поче кроз плач и јецање горко да говори:

— Ја не могу живети без тебе! Живот мој без тебе не вреди ништа.

Младић се спусти пред њим на колена; слушкиње су хтеле да га прихвате, но цар узбуђено рече:

Немојте га задржавати. То је њему последња награда ја му је не могу одрећи.

*Алеру* пред лицем цара и целог двора загрли ватрено Тодору и пољуби је. Тада рече лекар, који је непрестано држао *Алеру* за руку:

— Господару, ти се вараш! ви се сви варате! Младић неће умрети. Ово зло само онда проузрокује смрт, кад уђе кроз рану у крв.

И цар је стајао укочен, нем, као ван себе. Он се назао да уда своју ћер за бољу прилику, равну и достојну његове ћери, а не за изгнаног без земље кнежевља.

Али заљубљени, на очиглед цару и целој пратњи његовој, загрле се и пољубе, цар већ не беше у стању да измени ствар. Кнез-рибар клекну пред царем и рече:

— Царе господине, ја је љубим, више но сав живот мој. То исто учини и лепа Тодора.

На суморном лицу царевом сијну умилати осмех.

— Она је твоја Алеру! казао је цар. Ти си је избавио од смрти, па зато и живот њен припада теби.

Заљубљени силом се загрле. Цар полагао, свечано рече:

— Пророштво се збило, Змија је претила девојци, али је и начинила стретном женом.



УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

на сав народ, на све синове српске, у Србији. Ви у телеграму вашем велите од речи до речи овако: „Овом приликом...

Тешко је занета одредити да ли су наведене речи више луде или безобразне. Српски синови у Србији умедоше устати на оружје да своју отаџбину ослободе, да српску државу обнове, и да своју браћу из турскога ропства ослобођају, а њима сад из ослобођене Врање телеграфом у новине шаљу сажаљење, што их нема одгајати да утоне укуеу свога народа, и за прваке српске чиновнике кажу да су закрпе којима се не да да се овдашњима пришивају на леђа. И то нише онај, који је из Турске дошао у Србију, коме је Србија међу својим синовима делина хлеба да се гладан нахрани и одеда да се го обуче! То потишеује и телеграфом шаље у новине, онај, који је до јуче Турцима денунцирао српске патриоте, који је из српске Врање турском силом прогонио српске учитеље и српску књигу, који је Србима затварао српску цркву!

Јадно „Видело“, како си грозно обневидело. Зар је твој програм, да тако гадно пљујеш на обрад српских синова у Србији? Зар су твоја партија така чудовишта, која сама дају толико отворене и позитивне доказе: да немају српскога патриотизма, да немају осећања захвалности за комад хлеба српског којим су се гладни нахранили, и за проливену крв српску која их је ослободила!!

Ми смо ово врао површно проговорили, колико тек за први упечаток. Кад се дописом „Виделовим“ забуда три у здраво месо, ми морамо да видимо тај три. Дакле ми задржавамо право да и у појединостима проговоримо и представимо овдешњу ситуацију, која се не само „опажа“ као што се у допису „Виделовом“ каже, него која већ несносно досађује колико је узаврела безобразљуком три четири простатаца партизана. Кад они у своме безобразном и бесомучном нападану на нас призивају пажњу госпоне министара противу нас, то и ми сматрамо за потребно да поред њине штатистике и груписавља партија, изнесемо штатистику факата, па да апелујемо на законитост и савест, нека се пресуди, кога треба одавде — на поље!

НАРОДНА СКУПШТИНА

9. Јануара 1882

Други претходни састанак отворио је данас у 10 часова пре подне Дим. Маринковић, председник одбора за прегледање пуномоћја посланичких.

Посланичка места добро су попуњена нарочито лево крило где је искључно опозиција, и центрум где је владина партија измешана с опозицијом. На десном крилу тек по гдекоји посланици.

За министарским столом Гарашанин и Новаковић, довише долазе и седају: Пиробанац, Радовић, Мијатовић (бавио се само кратко време, тек да се покаже) и генерал Лешјанин.

Председник одбора за прегледање посланичких пуномоћја извешћује у неколико речи, да је одбор свој посао довршио и позива скупштину да саслуша извештај.

Пошто је секретар прочитао извештај одборски, скупштина без дебате оверва све новонабране скупштинаре осем Милеје Миловановића и Дим. Цветковића, који још нису дошли на скупштину, нити су поднели своја пуномоћја.

За овим присутни народни и владини посланици полажу заклетву, коју им чита прота Новаковић.

Настаје прозивање посланика по имену. Председник по свршеном прозиву констатује да је свега на скупу 143 пос-

ланика, и како је тај број довољан да скупштина приступи конститутисању, то позива скупштинаре да по пословнику бираву кандидате за председништво.

У одбор за бележење гласова именују се: Риста Поповић, Аца Станојевић, Љуб. Молеровић и Ђ. Нешић.

По свршеном гласању објављује председник овај резултат:

Свега је гласало 141 скупштинар. Од отих гласали су за Алексеу Ђ. Поповића 93 Милана Кујунџића 89 Ђорђа Топузавића 88 Ђорђа Нешића 87 Мил. Глишића 83 Ник. Крупчевића 82.

По томе су они изабрани за кандидате председништва.

Од опозиције добили су између осталих: Туцаковић, Катич, и Несторовић 51, Ник. Пашић 50 гласова.

У 11½ часова закључена је седница. После подне у 4 сахата продужење.

ТРЕЋИ ПРЕТХОДНИ САСТАНАК У 4 и по сахата по подне.

Присутни сви министри. Председник одбора Дим. Маринковић, прочита кнежев указ, којим се од предложених шест кандидата постављају овогодишњој сесји скупштинској Алекса Ђ. Поповић за председника и Милан Кујунџић за потпредседника.

Председник и подпредседник заузимају своја места.

Председник благодари на поверењу и задаје поштено реч, да ће савесно, искрено и поштено вршити своју дужност.

За тим позива скупштину у смислу чл. 11 пословника да приступи избору скупштинских секретара.

За бележење гласова именују се: Марко Петровић, Раша Милошевић, Вељ. Јаковљевић и Мил. Журчић.

Пошто је гласање поименице свршено проглашава председник да су за секретаре скупштинске изабрани:

Никола Кружевић са 83 гласова Мила Ракић са 86 гл. Милан Жуњић са 82 гл. Дим. Миловановић са 78 гл. Арон Ничић са 77 гл. Милеја Тодоровић са 75.

Од опозиционих кандидата добили су: Раша Милошевић 56 гл. Марко Петровић 53 гл. Риста Поповић 53 гл. Аца Станојевић 48 гл. Рад. Драгојевић 46 гл. Тава Ђикић 41 гл.

За овим је председник уз пристанак скупштине именовао чланове који ће као депутација ићи кнезу да га умоле да отвори народну скупштину, и позвао је изабрану депутацију да сутра у 10 часова пре подне буде на скупу.

Седница је за исто време заказана.

БЕОГРАДСКА СТРЕЉАЧКА ДРУЖИНА

ПОД ПОКРОВИТЕЉСТВОМ Његовог Височанства Господара Књаза

ВЕЛИКУ ИГРАНКУ У НАРОДНОМ ПОЗОРИШТУ

Само позвани гости могу на игранку доћи. Билете ће се продавати у позоришту 18 ов. м. од 9. до 12. сати пре подне и од 2. до 4. сахата после подне. Исто тако продавање се билете и 19. о. м. од 9. до 12 сахата пре подне и увече на каси. Позвани гости умољавају се да позивнице са собом понесу. Почетак је у 8 часова.

Цене места: Ложе у партеру и I Галерији 50 динара; Ложе у II. Галерији 25 динара; Балкон на I Галерији 8 динара; а улазна цена од особе 3 динара.

Београд 7 Јануара 1882 год.

- ОДБОРНИЦИ: Васо Мосић мајор, Влад. Пајовић трговац, Васо Мијатовић гостиничар, Влад. Крстановић трговац, Јережија Прокић ђурџа, Франц Бајфа канцлер. ПРЕДСЕДНИК ДРУШТВА: ПУКОВНИК, Милутин Јовановић, ПОДПРЕДСЕДНИК, ПОТУКОВНИК, Јован Праворачевић, ДЕЛОВОЂ, Јован Лукић, РАЧУНОВОДНИТАЧ, БЛАГАШНИК, Милан Живковић писар.

НОВИЈЕ

„Самоуправа“ доноси овај телеграм: из Беча.

Крах у Паризу. Бонтуова банка од 3400 пала на 1100. Лендербанка од 1300 на 500 динара.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

ЗА МЕСЕЦ ЈАНУАР ЈАНУАР 1882 ГОДИНЕ СТВРЉЕН ЈЕ ОВАКАВ РЕПЕРТОАР:

„Моје меличне“, позоришна игра у три чина и шест слика, с пев. од Адолфа Г. Аронжа, превоо Сава Рајковић.

„Каторина Хауердова или Круна и зубалште“, историјска драма у пет чинова с предигром, од Јермана, превоо Мандровић.

„Гранчари или слава на Илијесу“, позоришна игра у три чина, с певањем, од Јосефа Фрајденрајха.

„Кубна кашка дра-Фауста или крчама у шуми“ чаробна игра у три чина, с певањем, од Фридриха Хопа, превоо Мандровић.

„Джирал плаве ескадре“, историјска драма у пет чинова, од Пола Фушеа, превоо с француског Љубибратић.

„Максим Црнојевић“, трагедија у пет чинова, од Лазе Костића (прерадио сам писац.)

„Плавица“, историјска трагедија у пет чинова, од Рихарда Фоса, превоо с немачког М. Ђ. Глишић (нов ком.)

„Дора“, позоришна игра у пет чинова, од Сардуа, превоо Томић.

„Димитрије“, историјска трагедија у пет чинова, по Шилеровом фрагменту написао Лаубе, превоо Н. В. Ђорић.

„Војнички беузма“, позоришка игра у три чина, с певањем, од Сигизетија, превоо Радивој Стратимировић.

„Нарцис“, трагедија у пет чинова, од Брахвогла, превоо Ст. Д. Поповић.

„Кола мудрости двоја лудости“, комедија у пет чинова, од А. Н. Островског превоо с руског М. Ђ. Глишић. (Нов комад.)

„Гроф“, Есене трагедија у пет чинова, од Лаубеа, превоо Дим. Јосевић.

„Везир Абоовић“, трагедија у пет чинова, од Н. В. Ђорића. (Прерадио сам писац.)

У позоришним објавама свакад ће се напо енути комад који је на реду.

НА ЗНАЊЕ

Да би се избегла с једне стране забуна у експедицији, а с друге оцет да би се отклонила штета која се причивава експедицији листа приликом наручивања листа, непосредно преко поште, молимо све оне уписнике, који су из раније држали наш лист, па се сад претплатили преко поште, да нам то одмах јаве, као што су неки већ учинили, да им се неби лист душло шиљао, и тако недостајало бројева за нове уписнике.

Огласи

Способни агенти

потребују за продавање баденских лозова од 1845, који ће сви скупа до 1886, са згодитицама да се извуку, заједно у групи са 3. процент. кнежев. српских Премија-лозова, са уплатам по 5 фор. и 18 фор. месечно; за рад добијају агенти добар проценат.

Франко-оферти нека се шаљу

Bankvereinigung Grün & Co. Amsterdam Holland

Удружил смо се на заједнички рад, под именом.

АДВОКАТ ИЛИЈА БРАНКОВИЋ И ДРУГ.

Овако оснажена, наша ће канцеларија бити у стању да обавља правне послове и на страни, под заступништвом једнога од потписаних.

Сиротињу ће мо у свима приликама заступати бесплатно.

Пожаревац На Нову 1882 год.

Илија Бранковић ЈАВНИ ПРАВОЗАСТУПНИК ЗА ОКР. ПОЖАРЕВАЧКИ Стојан Д. Јовановић ПРАВИЛНИ ДИР. ПИСАР СР. МЛАВКОГ.

TAMAR INDIEN GRILLON

плод за чишћење освежавајући против затвора и шуљева најпријатније средство чишћења за децу. Grillon, pharm. 27. Rue Ramduteau, Paris

По берлинском закључку и уговору, који је између Србије и Аустро-Угарске учињен дато је право страним поданицима да могу у Србији куповати и имати непокретна имања на на основу тога јављам овим сваком, да из слободне руке и под пробитачним условима продајем од имања мога и мојих задругара, пивару са целим њеним земљиштем на коме постоји још и једна кафана кућа са шталом воћњак виноград и ливада, једну двокатну механу и дућан, ко је вољан што од тог имања, које овде у Крагујевцу постоји узети нека се подицетом ради погодбе пријави.

20. Децембра 1881 год. у Крагујевцу.

П. Стојковић ЧИМОВНИК У ПЕНЗИИ

Један ђан ВЕЛИКЕ ШКОЛЕ ТРАЖИКО-ДИЦИЈЕ.

Упитати у уредништву „Српске Независности.“

Једно канане ОД ЦРВЕНОГ РИПСА, ново, са 6 постављених столица има на продају. Упитати у редакцији.

Две нуџе у једној групи, на најдешем месту у Београду, с лицем на две улице, продају се из слободне руке, под најповољнијим условима. Распитати у уредништву „Борбе“ обилићев венац број 20.

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ БОНОВА од најбољег квалитета и то из прве фабрике продајем по најповољнијој цени на велико и мало. Београд: КИАЗ МИХАЈЛСКИ УЛИЦА БРОЈ 5 Александер Антоновић